

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

Kontroller av foderföretagare

Kontroller av foderföretagare

1 Vem är anvisningen avsedd för?

Den här anvisningen är avsedd för alla foderföretagare, frånsett primärproduktionen. Inte heller kontroller av utrustning för fodertransporter eller kontroller i anslutning till övervakningen av ekologisk produktion tas upp i anvisningen.

2 Allmänt om kontrollbesöken

Livsmedelsverket övervakar foderföretagarna genom kontrollbesök i enlighet med en riskbaserad tillsynsplan som utarbetas årligen. Kontrollbesöken utförs av Livsmedelsverket och av inspektörer som Livsmedelsverket har auktoriserat. Detaljaffärer som säljer foder för produktionsdjur och sådana lager för foderspannmål som finns i anslutning till dem övervakas av NTM-centralernas inspektörer genom stickprov. Syftet med kontrollerna är att utreda om aktörerna uppfyller kraven i foderlagstiftningen. Bestämmelser om tillsynsmyndighetens rätt att utföra inspektioner och få upplysningar ingår i foderlagen (nr 1263/2020, 41 § och 42 §).

Kontrollbesöken görs utan förhandsavisering eller i vissa fall meddelar övervakaren aktören om tidpunkten för kontrollen lite i förväg, så att aktören kan säkerställa att nyckelpersonerna deltar i kontrollen. Vid kontroller av fodertillverkare bör de personer som ansvarar för HACCP-systemet, kvalitetskontrollen, produktionen samt anskaffningen av råvaror och foderleveranser närvara. Ambitionen är att utföra kontrollen inom ramen för aktörens normala arbetstid. Beroende på objektet tar kontrollen vanligen två till åtta timmar.

En del av verksamheten inom fodersektorn förutsätter också godkännande som kräver ett kontrollbesök innan verksamheten börjas (dom som behöver stöd av foderhygienförordningen, TSE-förordningen, biproduktförordningen och förordningen om foder som innehåller läkemedel). Kontrollen för godkännande utförs på basis av ansökan och man avtalar alltid med aktören om kontrollen på förhand. Förfarandena för godkännande beskrivs närmare på Livsmedelsverkets webbplats.

Separata exportkontroller kan också utföras för foderföretagare som exporterar foder. Exportföretag som exporterar foder av animaliskt ursprung och måste ha veterinärintyg för export, kan kontrolleras för export till exempel en gång per år. Före man börjar exportera foder, bör man bekanta sig med förutsättningar och till exempel exportörsregistret <https://www.ruokavirasto.fi/sv/teman/import-och-export/export-utanfor-eu/produktspecifik-information/foder-biprodukter-och-godselfabrikat/>

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

Kontroller av foderföretagare

---

3 Aktörens skyldigheter

Aktören ska ha fördjupat sig i foderlagstiftningen till den del den gäller hans verksamhet och de foder han tillverkar, släpper ut på marknaden eller importerar. Särskilt viktigt är det att ha kännedom om foderhygienförordningens krav på HACCP-system och bilaga 2 till förordningen. HACCP-kravet ingår också i biproduktförordningen. Beroende på verksamheten, är de viktigaste förordningarna foderhygienförordningen, biproduktförordningen och foderlagen samt med förordningen om bedrivande av verksamhet inom foderbranschen, TSE-förordningen och direktivet om skadliga ämnen i djurfoder. Också förordningen om utsläppande på marknaden sätts krav för märkning av foder bl.a. påståenden, tillsatser, genmodifierat foder och spårbarhet. För dom som tillverkar och släpper ut foder som innehåller läkemedel gäller också förordningen om läkemedelsfoder. (Se punkt 5 hänvisningar/lagstiftning)

Exportföretagen ska ha kännedom om exportländernas foderlagstiftning.

Utöver lokaliteterna går man under kontrollbesöket igenom anvisningarna och bokföringen samt annan dokumentation som hör samman med verksamheten inom fodersektorn eller som uppkommer via den och med vars hjälp det går att verifiera att verksamheten uppfyller såväl lagstiftningens krav som aktörens egna instruktioner.

Under kontrollbesöket ska aktören på begäran bereda sig på att i tillämpliga delar visa upp t.ex. följande dokument:

- dokumenten i samband med HACCP-systemet ¹, som exempelvis HACCP-programmets flödesschema(n), sammandrag av faroanalysen och sammandrag av övervakningen av kritiska styrpunkter och dokumentation i anslutning till uppföljningen av kritiska styrpunkter;
- planritningar över lokaliteterna;
- plan för kvalitetssäkring (provtagnings- och analysplan inkl. provtagningsmetoder och motprover);
- kvalitetssäkringens resultat (t.ex. analysresultat, mätresultat);
- rengörings- och desinfektionsplaner med tillhörande bokföring;
- plan för skadedjursbekämpning och bokföring över skadedjursbekämpningen;
- underhållsplaner inklusive kalibreringar av mätinstrument samt tillhörande bokföring;

---

¹ Närmare beskrivning i [anvisningen REHU 12801](#)

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

Kontroller av foderföretagare

- arbetsinstruktioner och förhållningsregler (inkl. förfaranden vid exceptionella situationer);
- organisationsschema och uppgifter om personalens ansvar, kompetens och utbildning;
- kundklagomål och uppgifter om återtag av produkter;
- recept, varudeklarationer och produktspecifikationer;
- specifikationer av råvaror och/eller kvalitetsavtal med leverantörer, certifikat och analysintyg som fåtts av leverantören;
- bokföring i anslutning till användning av råvaror, tillverkning och leverans av produkter (inkl. spårbarhet för partinummer);
- handelsdokument som hör samman med råvaror och produkter, t.ex. fraktsedlar.

Avsikten är att kraven på dokument ställs i proportion till aktörens storlek och verksamhet. Av till exempel detaljaffärer som säljer foder för produktionsdjur krävs det betydligt färre dokument av olika slag än vad som anges ovan. Detaljaffärerna, liksom exempelvis lagringsföretagen, ska ha ett skriftligt program för skadedjursbekämpning och bekämpningsåtgärderna och observationerna av skadedjur ska bokföras.

Dokumentet kan också vara i elektronisk form.

4 Efter kontrollen

Den som utfört kontrollen skriver en kontrollrapport. Om det framkommer brister vid kontrollbesöken, skriver man också ett beslut och aktören förutsätts vidta korrigerande åtgärder. I beslutet om övervakningen kan också ges utvecklingsförslag. Målet är att ett preliminärt beslut och ett utkast till kontrollrapport skickas till aktören inom två veckor från kontrollbesöket.

Aktören ges tillfälle att be om korrigering av eventuella sakfel i kontrollrapporten samt att meddela sin åsikt om beslutet om övervakningen genom att de ovannämnda handlingarna skickas till aktören med e-post (hörande av aktören). Foderkontrollens dokument kan också läsas och laddas ner i e-tjänsten Touko. <https://www.ruokavirasto.fi/sv/om-oss/tjanster/elektroniska-tjanster/touko---elektronisk-tjanst-for-utsades--foder--och-godselkontroll/>

När det gäller detaljhandelsbutiker som säljer foder till livsmedelsproducerande djur ber inspektören butiksrepresentanten att skriva under inspektionsblanketten. Livsmedelsmyndigheten behandlar inspektionsblanketten och skickar ett meddelande eller ett kontrollbeslut till verksamhetsutövaren.

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

Kontroller av foderföretagare

Livsmedelsverket följer upp genomförandet av de åtgärder som förutsatts i beslutet med hjälp av utredningar och handlingar som aktören skickar in samt vid behov med extra kontrollbesök. De utredningar och handlingar som begärts i beslutet ska skickas till kontrollbesökets kontaktperson vid Livsmedelsverket. Handlingarna får gärna skickas med e-post. Brister och försummelser som konstaterats under kontrollbesöken beaktas också när den årliga tillsynsplanen görs upp. Om aktören inte (trots uppmaningar) vidtar de åtgärder som förutsatts i Livsmedelsverkets beslut kan följden bli att registreringen eller godkännandet avbryts eller återkallas för en eller flera verksamheter.

Kontrollbesöken är avgiftsbelagda och för dem tas en avgift ut på basis av den tid som åtgått. Utöver den tid som använts för kontroll hos aktören tas en avgift ut också för förberedelse inför kontrollen och den arbetstid som åtgår för rapporteringen. Ytterligare uppbärs en särskild beslutsavgift. För den tid som åtgått till resor debiteras inget. Också för den arbetstid som använts för att kontrollera de åtgärder som förutsatts kan en separat avgift uppbäras. Debiteringen bygger på jord- och skogsbruksministeriets gällande förordning om Livsmedelssäkerhetsverkets avgiftsbelagda prestationer. Faktureringen sker efter det att beslutet och kontrollrapporten har postats till aktören efter hörandet. Kontrollerna av jordbrukshandeln utförs av foderföretagare och betalas därför av dessa.

Aktörerna har möjlighet att ge feedback på kontrollen med en responsblankett

<https://link.webropolsurveys.com/S/C94960A92FA26953>

Livsmedelsverket har som ambition att utveckla sin verksamhet utifrån den feedback som inhämtats.

5 Hänvisningar

- [Nationell foderlagstiftning](#)
- [Gemenskapens foderlagstiftning](#)
- JSM:s förordning om [Livsmedelsverkets avgiftsbelagda prestationer](#).

För kännedom

Foderföretagarna

Livsmedelsverkets auktoriserade inspektörer

NTM-centralernas inspektörer

Myndighetens verksamhet ska grunda sig på lagstadgad behörighet, och lagen ska noggrant iakttas inom myndighetsverksamheten. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. I sista hand avgörs frågor som gäller tillämpandet av lagstiftningen av domstol.

Enheten för kemisk livsmedelssäkerhet/Fodersektionen

Kontroller av foderföretagare

Den här anvisningen innehåller både direkta citat ur lagstiftningen och tolkningar av hur lagstiftningen ska tillämpas. Punkterna ur lagstiftningen är tydligt utmärkta. De tolkningar som ingår i anvisningen är Livsmedelsverkets syn på hur lagstiftningen bör tillämpas.